

UCHWAŁA Nr XX/116/08
RADY GMINY DOBRE
z dnia 26 listopada 2008 roku

w sprawie przyjęcia Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Dobre na lata 2006 — 2018.

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2001 r. Nr 142, poz.1591, z 2002 r. Nr 23, poz. 220, Nr 62, poz. 558, Nr 113, poz. 984 Nr 153, poz. 1271 i Nr 214, poz. 1806, z 2003 r. Nr 80, poz. 717 i Nr 162, poz. 1568, z 2004 r. Nr 102, poz. 1055 i Nr 116, poz. 1203, z 2005 r. Nr 172, poz. 1441 i Nr 175, poz. 1457, z 2006 r. Nr 17, poz.128 i Nr 181, poz. 1337, z 2007 r. Nr 48, poz. 327, Nr 138, poz. 974 i Nr 173, poz. 1218 oraz z 2008 r. Nr 180, poz. 1111) oraz art. 17 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2008 r. Nr 115, poz.728 i Nr 171, poz.1056) uchwała się, co następuje:

§ 1. Przyjmuje się do realizacji Strategię Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Dobre na lata 2006 — 2018, stanowiący załącznik do uchwały.

§ 2. Traci moc uchwała Nr XXXVI/182/06 Rady Gminy Dobre z dnia 27 kwietnia 2006 r. w sprawie przyjęcia Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych w Gminie Dobre.

§ 3. Wykonanie uchwały powierza się Wójtowi Gminy Dobre.

§ 4. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodniczący Rady
Piotr Depta

UZASADNIENIE

Ustawa o pomocy społecznej z dnia 12 marca 2004 roku wprowadza jako zadanie własne gminy o charakterze obowiązkowym opracowanie i realizację gminnej strategii rozwiązywania problemów społecznych.

Dokument ten ma charakter elastyczny i w trakcie jej realizacji mogą pojawiać się zmiany np. nowe cele – istotne w rozwiązywaniu problemów społecznych. Część z nich natomiast straci swoją aktualność. Proces zmian w strategii jest jak najbardziej pożądany, bowiem stanie się niejako miernikiem działań i dążeń społeczności lokalnej.

Uchwałą Nr XXXVI/182/06 Rady Gminy Dobre z dnia 27 kwietnia 2006 roku w sprawie Strategii rozwiązywania problemów Społecznych w Gminie Dobre przyjęto do realizacji „Gminną Strategię Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Dobre na lata 2006 – 2018”. Zmieniająca się z roku na rok sytuacja społeczna Gminy, a w szczególności przystąpienie Polski do Unii Europejskiej, spowodowała konieczność rewizji zapisów niniejszego dokumentu, jego aktualizacja i przyjęcie nowej wersji.

Zaktualizowana Strategia stanie się instrumentem umożliwiającym podejmowanie decyzji w najbliższym okresie i odległej perspektywie, w szczególności ułatwi dostęp do funduszy pozabudżetowych, w tym Europejskich Funduszy Społecznych.

Załącznik do Uchwały Nr XX/116/08 Rady Gminy Dobre
z dnia 26 listopada 2008 roku

***STRATEGIA ROZWIĄZYWANIA
PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH
GMINY DOBRE***

na lata 2006 - 2018



SPIS TREŚCI

Wstęp	4
Rozdział 1. Charakterystyka Gminy Dobrze	7
1.2. Położenie i terytorium	7
1.3. Charakterystyka demograficzna i ekonomiczna gminy	9
1.4. Działalność gospodarcza w gminie	11
1.5. Kierunki rozwoju Gminy Dobrze	12
Rozdział 2. Diagnoza i analiza problemów społecznych w Gminie Dobrze	14
2.1. Bezrobocie	14
2.2. Ubóstwo	20
2.3. Niepełnosprawność	22
2.4. Alkoholizm	24
2.5. Problemy trzeciego wieku	27
Rozdział 3. Analiza SWOT — mocne i słabe strony, szanse i zagrożenia	29
3.1. Uwagi ogólne	29
3.2. Analiza SWOT Gminy Dobrze	30
3.2.1. Mocne strony	30
3.2.2. Słabe strony	31
3.2.3. Szanse	32
3.2.4. Zagrożenia	32

3.3. Wnioski wynikające z analizy SWOT	33
Rozdział 4. Wizja rozwoju oraz cele główne, szczegółowe i zadania w zakresie rozwiązywania problemów społecznych	34
4.1. Wizja rozwoju	34
4.2. Cele główne, szczegółowe i zadania w zakresie rozwiązywania problemów społecznych	34
Rozdział 5. Sposoby wdrażania, monitorowania i finansowania	42

Wstęp

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych jest systemowym sposobem zajmowania się problemami osób zagrożonych wykluczeniem społecznym, a w szerszym rozumieniu może być podstawą prowadzonej przez władze gminy polityki społecznej.

Polityka społeczna to przewodnik działań władz publicznych oraz innych podmiotów społecznych w celu:

- ∅ kształtowania warunków życia ludzi, stosunków międzyludzkich,
- ∅ kształtowania ogólnych warunków rozwoju, zdrowia, oświaty, kultury, środowiska pracy, mieszkania itp.,
- ∅ tworzenia warunków dla pokoju społecznego między kapitałem a pracą,
- ∅ obrony człowieka przed niezaspokajaniem jego potrzeb,
- ∅ tworzenia warunków postępu społecznego i wpływania na ewolucję i zaspokajanie potrzeb,
- ∅ sprostania aktualnym problemom i przyszłym nieprzewidywalnym sytuacjom.

Ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. Nr 64, poz. 593, ze zm.) nakłada na gminę obowiązek opracowania Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych. Dokument ten jest niejednokrotnie wymogiem formalnym podczas starania się o pozyskanie przez gminę lub jej jednostki organizacyjne dodatkowych funduszy na projekty z dziedziny polityki społecznej. Powinien on jasno określać cele i zadania dla gminy w zakresie rozwiązywania problemów społecznych. Należy jednak podkreślić że strategia służy jako narzędzie zarządzania o charakterze doradczym oraz diagnostyczno — strategicznym, nie ma zaś mocy decyzyjnej.

Podstawowe etapy pracy nad strategią w poszczególnych sferach obejmowały:

1. Przegląd istniejącej sytuacji (diagnoza stanu) w poszczególnych sferach. Na tym etapie planowania strategicznego następuje konfrontacja uwarunkowań zewnętrznych i wewnętrznych w analizowanych sferach.
2. Drugim etapem prac było określenie problemów w poszczególnych sferach. Problemy muszą dotyczyć poszczególnych sfer w zakresie problematyki społecznej.
3. Przeprowadzenie analizy problemów obejmuje:
 - Ø przegląd istniejącej sytuacji w analizowanym obszarze;
 - Ø wybór spośród problemów tych, które można uznać za najważniejsze.
4. Formułowanie celów. Etap ten składał się z dwóch części. Przeprowadzenie analizy celów polegało na przeformułowaniu zdefiniowanych problemów na cele. Wychodząc od stanu negatywnego (problemu) należało przekształcić go w stan przyszłościowy (pozytywny). W tym etapie dla każdego zdefiniowanego działania przypisano mierniki oraz ich źródła.
5. W ostatnim etapie Zespół Zadaniowy określił dla każdego z celów zbiór działań.

Ważnym etapem tworzenia strategii były konsultacje z organizacjami pozarządowymi reprezentującymi interesy grup osób zagrożonych wykluczeniem społecznym, jak też z osobami mającymi wpływ na politykę gminy w różnych obszarach życia społeczno — gospodarczego. Konsultacje obejmowały zarówno fazę identyfikacji problemów jak i etap generowania celów.

Strategię opracował Zespół Zadaniowy powołany przez Wójta Gminy Dobre w osobach:

- Raszka Elżbieta – Sekretarz Gminy,
- Krypska Katarzyna – Referent ds. Promocji i Integracji Europejskiej,
- Bąkowska Aleksandra – Kierownik GOPS w Dobrem,
- Nowak Cecylia Danuta – Skarbnik Gminy,
- Bogdański Wiesław – Dyrektor PG w Dobrem,
- Zasada Bożena – Dyrektor PSP w Dobrem,
- Kalwasińska Marianna – Przewodnicząca Zarządu PZER i I w Dobrem,
- Patyk Anna – Przewodnicząca Gminnej Rady KGW w Dobrem,

- Morawska Wiesława – Radna Rady Gminy Dobre,
- Stranc Robert – Dyrektor GOK w Dobrem,
- Lokszejn Elżbieta – Dyrektor GBP w Dobrem,
- Waloszczyk Krzysztof – Kierownik NZOZ w Dobrem,
- Gawroński Marek – Prezes OSP w Krzywosądzcy,
- Ryszewska Jolanta – Pracownik Socjalny GOPS w Dobrem,
- Barczyk Marek – Przewodniczący Komisji RBiF Rady Gminy Dobre,
- Kuźba Tomasz - Przewodniczący Komisji OKZiOS Rady Gminy Dobre,
- Brzeziński Sylwester - Przewodniczący Komisji GKIPP Rady Gminy Dobre,
- Powidzka Krystyna – Przewodnicząca Komisji Rewizyjnej Rady Gminy Dobre,
- Agata Niespodzińska – Pracownik Urzędu Gminy w Dobrem.

Zadaniem Zespołu budującego Strategię było wyznaczenie kierunków polityki społecznej i wynikających z niej działań prowadzonych w Gminie Dobre w odniesieniu do grup osób zagrożonych wykluczeniem społecznym. Dokument ten stanowi podstawę do tworzenia bardziej szczegółowych programów działania poprawiających jakość życia wszystkich grup we wszystkich obszarach życia społecznego.

Metodologiczną podstawą analizy strategicznej była analiza SWOT. Określono w ten sposób wizję gminy, obszary problemowe dla których zostały sformułowane cele główne i szczegółowe oraz zadania gminy w zakresie rozwiązywania problemów społecznych.

Zawarte w Strategii problemy mają podstawowy wpływ na funkcjonowanie rodzin i osób w środowisku, w którym żyją. Brak reakcji i podjęcia działań mających na celu likwidację lub zminimalizowanie istniejących problemów będzie powodować dalsze pogłębianie się niekorzystnych zjawisk.

Rozdział 1.

Charakterystyka Gminy Dobrze

1.1 Położenie i terytorium

Gmina Dobrze znajduje się w makroregionie Pojezierza Wielkopolskiego na pograniczu Równiny Inowrocławskiej oraz Pojezierza Kujawskiego. Odległość od większych miast regionu w linii prostej to: 35 km od Włocławka, 38 km od Torunia, 60 km od Bydgoszczy.

Pod względem komunikacyjnym Dobrze leży przy drodze łączącej Konin z Toruniem. Magistrala kolejowa Śląsk — Porty przebiega 5 km na zachód od granicy gminy. Sąsiadujące gminy to: Radziejów i Osiećciny z powiatu radziejowskiego, Zakrzewo — aleksandrowskiego i Kruszwica — inowrocławskiego.

Gmina Dobrze położona jest na południu województwa kujawsko — pomorskiego, w północnej części powiatu radziejowskiego (patrz mapa. 1).

Mapa 1.

Gmina Dobrze w układzie administracyjnym województwa kujawsko — pomorskiego.



Obszar gminy obejmuje 71 kilometrów, na którym w dziewiętnastu sołectwach (22 wsie) zamieszkuje 5.726 mieszkańców.

Tabela 1. Liczba mieszkańców gminy Dobre w poszczególnych wsiach.

L.p.	Miejscowość	Liczba mieszkańców
1.	Altana	74
2.	Bodzanowo	145
3.	Bodzanowo Drugie	110
4.	Borowo	47
5.	Bronisław	483
6.	Byczyna	232
7.	Byczyna Kolonia	99
8.	Czołpin	98
9.	Dęby	580
10.	Dobre	1.927
11.	Dobre Kolonia	135
12.	Dobre Wieś	203
13.	Kłonowo	139
14.	Koszczały	111
15.	Krzywosądz	258
16.	Ludwikowo	29
17.	Morawy	100
18.	Narkowo	105
19.	Przysiek	392
20.	Smarglin	246

21.	Szczeblotowo	138
22.	Ułomie	75
Ł A C Z N I E		5.726

Mapa 2. Mapa Gminy Dobrze.



1.2. Charakterystyka demograficzna i ekonomiczna gminy

Średnia gęstość zaludnienia w gminie wynosi 82 osoby na kilometr kwadratowy, co jest wskaźnikiem niższym od średniej krajowej wynoszącej 123 osoby.

Poziom wykształcenia ludności w gminie jest bardzo niski, przeważa wykształcenie podstawowe i zawodowe. Niewiele ponad 2% ogółu mieszkańców ukończyła studia wyższe.

Podział ludności na określone grupy wiekowe pokazuje nam jaka jest jej struktura. Proces zwiększania się udziału ludności w starszym wieku (65 lat i więcej) w stosunku do ogólnej liczby ludności gminy — to starzenie się określonej populacji.

Wskaźnik starości demograficznej (60 lat i więcej) wynosi dla gminy Dobre 16,47 oznacza to stan zaawansowanej starości demograficznej.

Występowanie wysokiego odsetka ludności w starszym wieku jest zjawiskiem niekorzystnym dla gminy Dobre przy jednoczesnym niskim udziale ludności w wieku produkcyjnym (55,8%). Na kształtowanie się struktury demograficznej w istotny sposób wpływa ruch naturalny ludności oraz relacje zachodzące między jego elementami.

Gmina Dobre pod względem wielkości przyrostu naturalnego (ujemnego) na tle powiatu radziejowskiego charakteryzuje się najniższą jego wartością (-3,5%).

Kolejny czynnik obrazujący tendencje demograficzne na danym obszarze to saldo migracji. Do roku 2000 następował odpływ ludności z terenu gminy i saldo migracji miało wartość ujemną. Oznaczało to stopniowy ubytek ludności z terenu gminy. Należy zwrócić uwagę, iż ujemne saldo migracji w powiecie radziejowskim zalicza się do jednych z najwyższych w województwie kujawsko — pomorskim.

Strukturę zawodową ludności danej jednostki obrazuje odsetek ludności w wieku produkcyjnym w stosunku do ogółu ludności. Ludność w wieku produkcyjnym stanowi w Gminie Dobre 50,2% ogółu ludności (struktura ludności według kryterium ekonomicznego). Wskaźnik ten jest znacznie niższy od średniej jego wartości w powiatach ziemskich województwa kujawsko – pomorskiego wynoszącej 57,9% (średnia dla całego województwa wynosi 59,7%).

Na terenie gminy Dobre liczba bezrobotnych wciąż rośnie. Wśród bezrobotnych przeważają osoby posiadające wykształcenie podstawowe i zawodowe. Znaczny odsetek wśród bezrobotnych stanowią kobiety.

Należy na marginesie zaznaczyć, że wysoka stopa bezrobocia (jedna z wyższych w skali województwa kujawsko — pomorskiego) cechuje cały powiat radziejowski i wynosi na koniec I kwartału 2008 roku 19,8%.

Większość ludzi utrzymuje się z rolnictwa, stąd też trzeba wziąć pod uwagę dodatkowo wielkość tzw. „bezrobocia ukrytego”. Obejmuje ono pozostających bez pracy zarobkowej ludzi zamieszkujących wspólne gospodarstwo rolne. Sytuacja materialno — bytowa części mieszkańców gminy Dobre jest bardzo zła. Oferowana pomoc dla najuboższych pokrywana jest ze środków budżetu państwa oraz gminy.

Porównując stopy bezrobocia w kraju i powiecie (na koniec I kwartału 2008 r. bezrobocie w kraju wynosiło 11,1%) wyraźnie widać ogromną dysproporcję, jest ona jeszcze raz wyższa w powiecie niż w statystykach krajowych.

1.3. Działalność gospodarcza w gminie

Gmina Dobrze ma charakter rolniczo — przemysłowy. O rolniczym charakterze gminy decydują dobre klasy ziemi, na naszym terenie jest 685 indywidualnych gospodarstw rolnych. Na bazie istniejącego rolnictwa funkcjonują zakłady przemysłu rolno — spożywczego, zakłady usługowe i handlowe zaopatrujące mieszkańców wsi w środki produkcji rolnej oraz instytucje. Pomimo, że dominującą gałęzią gospodarki naszej gminy jest stojące na wysokim poziomie rolnictwo to również jest zarejestrowanych 177 firm należących do sektora prywatnego. Większość z tych firm to jednostki handlowe i usługowe, dominują małe, rodzinne, prywatne firmy.

Występujące tutaj przedsiębiorstwa o charakterze produkcyjnym, handlowym czy usługowym mają zasięg miejscowy. Są to przede wszystkim:

- INTER - TRADE Sp. z o. o. — firma prowadząca handel hurtowy i detaliczny w branży spożywczej i chemicznej, świadcząca również usługi w zakresie transportu krajowego i międzynarodowego;
- P.P.H.U. ANGAMA Sp. jawna — firma zajmująca się handlem i usługami w branży spożywczej;
- Młyn Gospodarczy w Dobrem — firma zajmująca się przetwórstwem zboża;
- Piekarnia „Oleńka” w Dobrem — firma zajmująca się wypiekami pieczywa i ciast oraz handlem;
- Przedsiębiorstwo Produkcyjne TOM - DREW – zakład produkujący wyroby drewniane do ogrodu oraz różnego rodzaju drewniane konstrukcje budowlane;

- P.P.H.U. ANDMAR w Dobrem – firma zajmująca się skupem i obróbką płodów rolnych;
- i inne.

Generalnie brak jest przedsiębiorstw bardzo dużych, co powoduje, że niewiele osób znalazło zatrudnienie. Bezrobocie w gminie Dobrze wzrasta z uwagi na likwidację zakładów, redukcję zatrudnienia. W styczniu 2006 roku został zamknięty największy zakład pracy jakim była Cukrownia „Dobrze” w Dobrem, zwolnionych zostało 108 osób. Większość byłych pracowników Cukrowni to osoby w pełni sił życiowych, w wieku aktywności zawodowej — to niejednokrotnie jedyni żywiciela rodzin, którzy poszerzyli grono osób bezrobotnych.

1.5. Kierunki rozwoju Gminy Dobrze

Kierunki i priorytety rozwoju gminy wyznacza „Strategia rozwoju gminy Dobrze na lata 2004 — 2018”. Celem jej opracowania było ustalenie konkretnych kierunków działań, dzięki którym władza może zarządzać gminą. Dokument ten stanowi podstawę prowadzenia właściwej polityki, a w tym również pozyskiwania unijnych dotacji na pożądany rozwój.

Misją gminy, jak określa strategia, jest wielofunkcyjny rozwój społeczno — gospodarczy, będący podstawą wzrostu konkurencyjności i zasobności jej mieszkańców. Stanowi ona punkt wyjścia do całości działań związanych z planowaniem strategicznym. Wszystkie cele opierają się na pozyskaniu funduszy unijnych dla gminy.

Celami strategicznymi gminy Dobrze zgodnie ze „Strategią rozwoju gminy Dobrze na lata 2004 — 2018” są:

- Ø poprawa sytuacji ekonomicznej poprzez:
 - ü tworzenie warunków dla inwestorów;
 - ü rozwój przetwórstwa rolno – spożywczego;

- podniesienie poziomu wykształcenia i przygotowanie zawodowe do potrzeb rynku pracy;
- tworzenie klimatu społecznej akceptacji dla inwestycji;
- optymalizacja produkcji rolnej i zbytu;
- Ø poprawa gospodarki wodnej poprzez:
 - poprawę walorów estetyczno – krajobrazowych;
 - rozwiązanie gospodarki wodno – ściekowej oraz odpadami stałymi;
- Ø poprawa stanu infrastruktury społecznej i technicznej poprzez:
 - przebudowę i rozbudowę systemu kanalizacji ściekowej;
 - zmianę nośników energetycznych i ochrona powietrza;
 - poprawę sytuacji społecznej i zdrowotnej mieszkańców;
 - poprawę stanu technicznego dróg;
 - stworzenie bazy materialnej i organizacyjnej dla rozwoju sportu, turystyki i kultury.

Rozdział 2.

Diagnoza i analiza problemów społecznych w Gminie Dobrze

Diagnoza problemów społecznych została dokonana w oparciu o rozeznanie środowiskowe pracowników socjalnych Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Dobrem, dane z Powiatowego Urzędu Pracy w Radziejowie, Powiatowego Zespołu ds. Orzekania o Stopniu Niepełnosprawności w Radziejowie, Oddziału Terapii Uzależnień od Alkoholu w Radziejowie SP ZOZ w Radziejowie, z Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Dobrem, Urzędu Gminy w Dobrem, Komisariatu Policji w Dobrem, szkół podstawowych i gimnazjum z terenu Gminy Dobrze.

2.1. Bezrobocie

Bezrobocie stało się przyczyną ubożenia społeczeństwa gminy Dobrze, większość osób korzystających z pomocy Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Dobrem to osoby bez stałej pracy i źródeł utrzymania.

Bezrobocie jest najpoważniejszą kwestią gminy Dobrze, gdyż uderza w podstawę bytu wielu rodzin i zakłóca prawidłowe ich funkcjonowanie. Sprawia, że osoby i rodziny nie mogą pokonać trudności i stają się klientami pomocy społecznej.

Z danych Powiatowego Urzędu Pracy w Radziejowie wynika, że na koniec marca 2006 zarejestrowanych jest ogółem 809 osób:

- w tym mężczyzn: 400, z prawem do zasiłku 111 mężczyzn a bez prawa do zasiłku 289 mężczyzn
- w tym kobiet: 409, z prawem do zasiłku 26 kobiet a bez prawa do zasiłku 383 kobiet.

Tabela 2. Bezrobocie w Gminie Dobrze w latach 2000 – 2005.

Wyszczególnienie	Przekrój bezrobocia w latach											
	2000		2001		2002		2003		2004		2005	
	Ogółem	Kobiety	Ogółem	Kobiety	Ogółem	Kobiety	Ogółem	Kobiety	Ogółem	Kobiety	Ogółem	Kobiety
Liczba bezrobotnych	665	357	732	400	681	400	685	413	742	405	821	437
W tym:												
- z prawem do zasiłku	134	44	158	63	116	52	97	42	153	56	106	22
- bez prawa do zasiłku	531	313	574	337	565	348	588	371	589	349	715	415
Bezrobotni wg. wieku:												
18 – 24	187	101	203	116	175	108	160	102	155	83	192	96
25 – 34	200	109	221	120	221	137	232	149	237	140	247	143
35 – 44	151	84	159	85	128	76	128	70	153	76	171	84
45 – 54	109	57	124	70	132	70	146	84	172	96	180	100

55 – 59	17	6	23	9	22	9	16	8	21	10	25	14
60 – 64	1	0	2	0	3	0	3	0	4	0	6	0
Bezrobotni wg. wykształcenia	5	4	13	9	16	12	15	10	13	7	19	14
- wyższe												
- policealne i średnie zawodowe	114	82	137	97	133	100	150	116	161	114	204	128
- średnie ogólnokształcące	27	25	40	35	35	32	30	29	30	26	43	33
- zasadnicze zawodowe	258	105	281	111	255	121	268	133	289	124	300	125
- podstawowe, gimnazjalne i niepełne	261	141	261	148	242	135	222	125	249	134	255	137
Bezrobotni wg. czasu pozostawania												

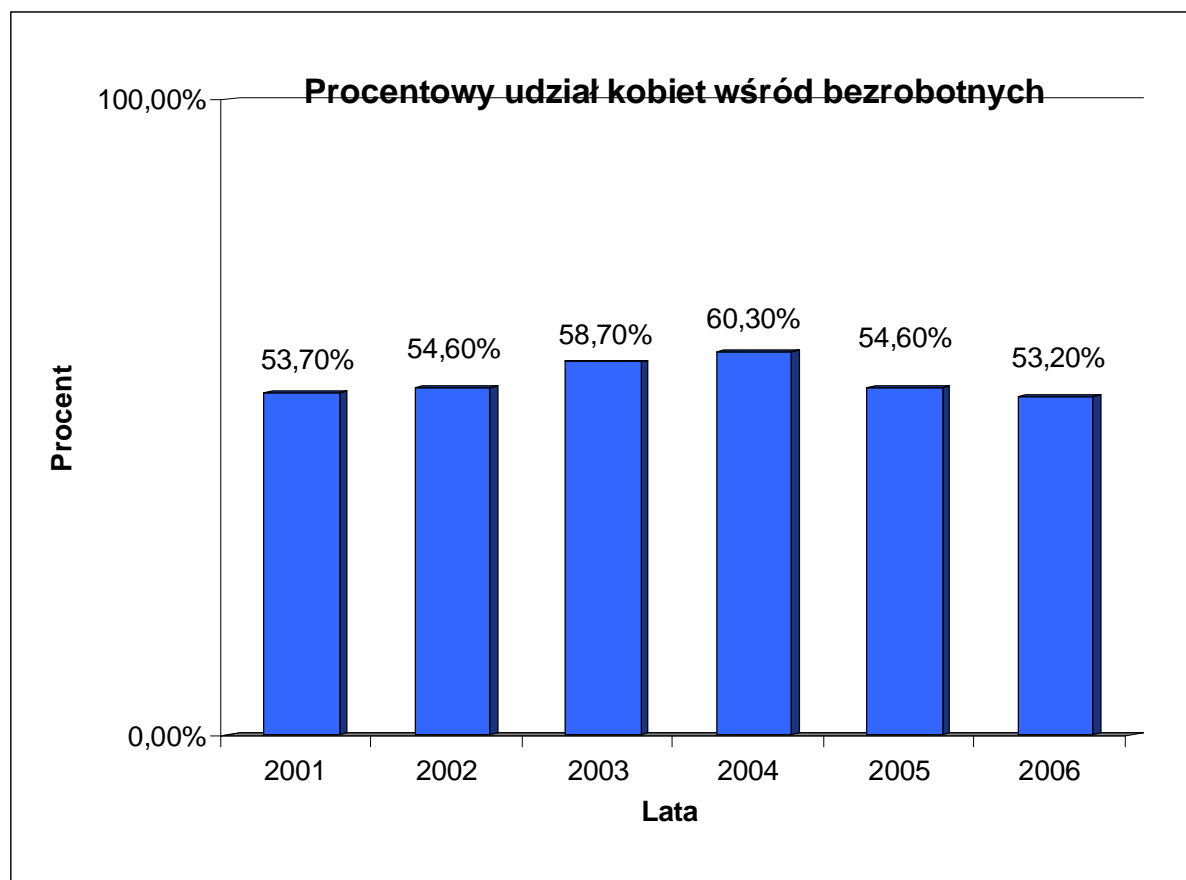
bez pracy w miesiącach												
do 1	104	38	124	44	35	11	43	12	84	21	62	29
1 – 3	69	23	63	19	74	34	66	28	43	11	44	13
3 – 6	56	28	54	32	62	38	66	45	49	20	151	58
6 – 12	95	48	102	54	112	61	90	51	136	66	114	41
12 – 24	139	78	138	73	121	67	132	77	130	81	145	80
powyżej 24	202	142	251	178	277	189	288	200	300	206	305	216

Źródło: dane Powiatowego Urzędu Pracy w Radziejowie

Na przestrzeni lat 2000/2005 obserwujemy znaczny wzrost bezrobocia wśród mieszkańców Gminy Dobrze. W 2000 roku ogółem było zarejestrowanych 665 osób a już w 2005 roku 821. Analizując strukturę bezrobotnych zaobserwowano, że wśród zarejestrowanych dominują osoby w wieku od 18 — 24 lat i 25 — 34 oraz 45 — 54. Grupą najbardziej zagrożoną bezrobociem są kobiety, które stanowią w stosunku do ogółu bezrobotnych:

- 53,70 % w 2000 r.,
- 54,60% w 2001r.,
- 58,70% w 2002r.,
- 60,30% w 2003r.,
- 54,60% w 2004 r.,
- 53,20% w 2005r.,

Wykres 1. Kobiety wśród bezrobotnych.



Niepokojącym zjawiskiem jest duża ilość osób długotrwale pozostających bez pracy powyżej 24 miesięcy, co stanowi średnio 37,50 % ogólnej liczby osób zarejestrowanych w Powiatowym Urzędzie Pracy w Radziejowie z terenu naszej gminy. Analizując poziom wykształcenia bezrobotnych, stwierdzić należy, że najliczniejszą grupę stanowią bezrobotni z wykształceniem zasadniczym zawodowym i podstawowym. Porównanie sześciu ostatnich lat wskazuje na systematyczny wzrost bezrobotnych z wykształceniem policealnym i średnim zawodowym.

Rosnąca skala bezrobocia długotrwałego w naszej gminie świadczy o zagrożeniu wykluczeniem społecznym dużej części osób, które pozostają bez pracy i stałych dochodów. Osoby długotrwale bezrobotne stopniowo tracą swoje umiejętności i nawyki zawodowe, tracą chęć do pracy oraz motywację do jej szukania. W związku z tym stają się coraz bardziej nieatrakcyjne dla potencjalnych pracodawców. Bez pomocy i wsparcia osoby te mają bardzo małe szanse na samodzielne znalezienie zatrudnienia. Wobec dużej wagi problemu bezrobocia i jego znaczenia dla całej społeczności, gmina nie może pozostać bezczynna wobec tego zjawiska.

2.2. Ubóstwo

Natura ubóstwa w decydującym stopniu wynika ze splotu indywidualnych sytuacji życiowych, z których zasadnicze znaczenie mają:

- bezrobocie,
- pozostawanie w kręgu subkultury ludzi ubogich,
- występowanie alkoholizmu w rodzinie,
- wielodzietność,
- inwalidztwo,
- podeszły wiek i emerytura starego portfela,
- przeludnienie mieszkań lub wynajmowanie mieszkań na rynku.

Ubóstwo dotyka nie tylko ludzi w średnim wieku czy ludzi starych, którzy ze względu na swój wiek i stan zdrowia mają ograniczone możliwości podejmowania aktywnych działań zmierzających do poprawy swojej trudnej sytuacji materialnej.

Zjawisko ubóstwa zaczyna się nasilać również wśród ludzi młodych, którzy pomimo posiadania wykształcenia są narażeni już na początku swojego startu zawodowego na „falstart”, który powoduje, iż zasilają szeregi bezrobotnych szeregi tych wszystkich, którym z różnych powodów nie udało się zaistnieć na trudnym polu godziwej pracy za godziwe wynagrodzenie.

Istnienie i ciągle poszerzanie się sfery ubóstwa sprawia, że pomoc społeczna bezpośrednio i przede wszystkim wiąże się z tą kwestią.

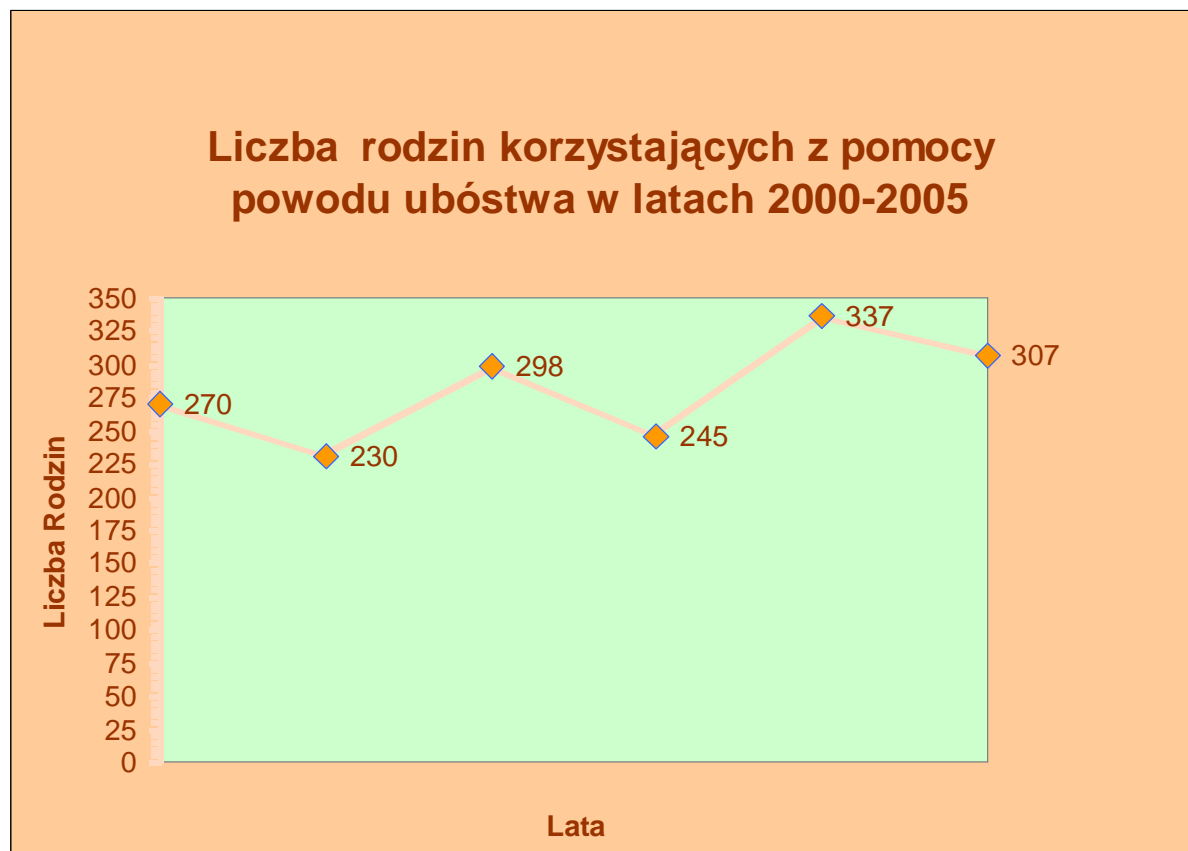
Ubóstwo, bowiem utrudnia a czasami wręcz uniemożliwia realizację podstawowych funkcji życiowych rodziny. Zmusza do zmiany dotychczasowego stylu życia, ilościowych i jakościowych ograniczeń w zakupach żywności, odzieży a także w wyborze spędzania wolnego czasu.

Zjawisko ubożenia społeczeństwa zauważalne jest również w naszej gminie gdzie coraz więcej osób i rodzin wymaga pomocy i zewnętrznego wsparcia by godnie żyć.

Pauperyzacja gospodarstw domowych mieszkańców gminy Dobre w ostatnich latach wykazuje tendencję wzrostową, o czym świadczą dane dotyczące osób i rodzin korzystających ze świadczeń pomocy społecznej z tego powodu. Najbardziej wiarygodną miarą ubóstwa w naszej gminie jest liczba rodzin objętych pomocą finansową i w naturze z powodu niskiego dochodu, o którym mowa w ustawie o pomocy społecznej.

Skalę tego zjawiska i liczbę rodzin korzystających z pomocy społecznej obrazuje wykres 2.

Wykres 2. Liczba rodzin korzystających z pomocy z powodu ubóstwa w latach 2000 — 2005.



Z przedstawionego wykresu wynika, że ubóstwo dotyka coraz większej liczby osób i rodzin, a tym samym powoduje zwiększenie liczby korzystających ze świadczeń pomocy społecznej.

2.3. Niepełnosprawność

Niepełnosprawność jest poważnym zjawiskiem i problemem współczesnego świata. Należy podkreślić, iż mimo pewnych ograniczeń osoba niepełnosprawna jest jednostką w pełni swych praw, bez względu na rodzaj i stopień ograniczeń, ma prawo do godnego, podmiotowego życia, zgodnie ze swymi potrzebami.

W naszym kraju przez dziesięciolecia odzwyczajono społeczeństwo od spotykania osób niepełnosprawnych na ulicy, w sklepie, w urzędzie, w pracy.

Tworzono dla nich ośrodki specjalne, zamknięte, a duża grupa była ukrywana w domach rodzinnych jako coś wstydlwego.

Za niepełnosprawne uznaje się zgodnie z ustawą z dnia 27 sierpnia 1997 roku o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnieniu osób niepełnosprawnych osoby dotknięte trwałą lub okresową niezdolnością do pełnienia ról społecznych z powodu stałego lub długotrwałego naruszenie sprawności organizmu, w szczególności powodującą niezdolność do pracy. Obecnie docenia się znaczenie kontaktów osób niepełnosprawnych w środowisku ich życia i zwraca się uwagę na stwarzanie sprzyjających warunków dla ich aktywności. Poprzez swoją aktywność niepełnosprawny w społeczeństwie wychowuje się, uczy, komunikuje z otoczeniem, informuje innych o swoim istnieniu.

Na terenie naszej gminy również stykamy się z niepełnosprawnymi, ich problemami i trudnościami. Problem osób niepełnosprawnych w naszej gminie jest bliski zarówno pracownikom samorządowym jak i społeczności lokalnej. Trudno jest oszacować skalę tego problemu na terenie gminy Dobre z uwagi na fakt, iż Powiatowy Zespół ds. Orzekania o Niepełnosprawności w Radziejowie nie prowadzi szczegółowej statystyki dla mieszkańców gminy Dobre. W/w informacji nie można uzyskać z Zakładu Ubezpieczeń Społecznych z powodów technicznych. Bazując na ogólnych danych statystycznych należy przyjąć, iż średnia liczba osób niepełnosprawnych w gminie kształtuje się na poziomie około 10% ogółu mieszkańców. Z danych Narodowego Spisu Powszechnego Ludności i Mieszkań z 2002 roku wynika, że osób niepełnosprawnych ogółem było 604 w tym: 314 – mężczyzn, 290 – kobiet. W obecnej chwili posiadamy częściowe dane z Działu Świadczeń Rodzinnych obrazujące ów problem.

Tabela 3. Osoby niepełnosprawne.

	2004 rok	2005 rok
Osoby niepełnosprawne do 16 roku życia	57	101
Osoby niepełnosprawne powyżej 16 roku życia	22	133

Źródło: dane z Działu Świadczeń Rodzinnych

2.4. Alkoholizm

Szybkie tempo zmian społecznych, rosnące bezrobocie, ubóstwo, brak perspektyw na zmianę sytuacji powoduje, że Ci, którzy nie radzą sobie z nową rzeczywistością, zwłaszcza mężczyźni, często uciekają w świat doznań nadużywając alkoholu. Nadużywając alkoholu szkodzą nie tylko sobie, ale i rodzinie. Powodują rozkład życia rodzinnego, przyczyniają się do demoralizacji małoletnich i systematycznie zakłócają spokój oraz porządek publiczny. Pod wpływem alkoholu dokonują czynów przestępczych, zwłaszcza agresywnych, wobec których interweniuje Policja.

Za czyn zawsze odpowiedzialny jest sprawca, a picie alkoholu nie jest okolicznością łagodzącą, ani żadnym usprawiedliwieniem. Spożywanie alkoholu zaburza zdolność i rozpoznawanie własnych czynów, powoduje zmiany świadomości człowieka i prowadzi do zmian osobowości.

Szkody zdrowotne wywołane alkoholem nie ograniczają się, więc tylko do szkód występujących u osób uzależnionych, lecz dotyczą także członków ich rodzin. Członkowie najbliższego otoczenia osoby uzależnionej żyją w stanie permanentnego stresu, co staje się przyczyną wystąpienia u nich stałych zaburzeń związanych z przystosowaniem, określonych mianem współzależnienia.

Dzieci w rodzinach gdzie jedno lub oboje rodziców nadużywa alkoholu, żyją w silnym stresie, doświadczają poczucia niepewności i zmienności nastrojów tych dorosłych. Często są świadkami lub ofiarami przemocy psychicznej i fizycznej. Dzieci wychowujące się w rodzinach z problemem alkoholowym znajdują się w dramatycznej sytuacji zagrażającej ich zdrowiu i życiu. Ponoszą one ogromne straty we wszystkich aspektach rozwoju, ponieważ są słabsze fizycznie, często chorują, rozwijają się u nich określone zaburzenia emocjonalne a nawet są ofiarami przemocy.

Dzieci te stanowią tak zwaną grupę ryzyka pod względem prawdopodobieństwa uzależnienia od alkoholu i innych substancji psychoaktywnych. Picie alkoholu i zażywanie środków psychoaktywnych przez młodzież jest też często związane

z brakiem alternatywy, czyli brakiem propozycji atrakcyjnego i jednocześnie zdrowego spędzania wolnego czasu, z której młodzi ludzie są w stanie skorzystać.

Problemy związane z nadużywaniem alkoholu przez ludzi dorosłych i szkodami z nich wynikającymi, są częścią problemów społecznych, które nie ominęły naszej gminy. problem nadużywania alkoholu występuje coraz częściej i dotyczy różnych osób i w różnym wieku.

Według danych Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Dobrem wynika, że z pomocy finansowej w 2005 roku skorzystało wiele rodzin w tym z powodu alkoholu — 7.

Z analizy powyższych danych wynika, że alkoholu nadużywają zarówno kobiety jak i mężczyźni. Jednakże najczęściej problem towarzyszy mężczyźnie, ponieważ na 7 rodzin korzystających ze świadczeń pomocy społecznej 6 dotyczyło panów i tylko jeden przypadek kobiety. Wiek osób nadużywających alkoholu obrazuje poniższa tabela.

Tabela 4. Osoby nadużywające alkoholu korzystające z pomocy społecznej wg wieku i płci.

	Liczba osób nadużywających alkoholu	Wiek		
		25- 35 lat	36 – 46 lat	47 lat i więcej
Mężczyźni	6	1	1	4
Kobiety	1	0	1	0
Ogółem	7	1	2	4

Źródło: dane z GOPS Dobre

Z informacji uzyskanych z Posterunku Policji w Dobrem wynika, że w 2005 roku do izby wytrzeźwień zostało odwiezionych 9 osób. Z wielu osób dotkniętych chorobą alkoholową tylko nieliczni decydują się sami na leczenie

w specjalistycznych placówkach odwykowych. Osoby, które nie są w stanie same podjąć działań zmierzających do wyjścia z nałogu kierowane są na rozmowy, które przeprowadza Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Dobrem, na której z kolei, zgodnie z ustawą o wychowaniu w trzeźwości, spoczywa obowiązek podejmowania czynności zmierzających do orzeczenia o zastosowaniu wobec osoby uzależnionej od alkoholu obowiązku poddania się leczeniu odwykowemu dobrowolnemu.

W szczególnych przypadkach w/w Komisja składa wnioski o wszczęcie postępowania do Sądu Rejonowego właściwego ze względu na miejsce zamieszkania lub pobytu osoby, której postępowanie dotyczy o skierowanie na leczenie odwykowe przymusowe.

Liczbę spraw dotyczącej tej kwestii obrazuje poniższa tabela.

Tabela 5. Liczba spraw rozpatrywanych przez GKRPA w Dobrem.

Rok	2001	2002	2003	2004	2005
Liczba spraw ogółem	7	3	4	11	7
Liczba wniosków skierowanych do Sądu o leczenie przymusowe	1	2	1	3	2

Źródło: dane GKRPA w Dobrem

Rozmowy przeprowadzane są nie tylko z osobami uzależnionymi, ale również współuzależnionymi. Zarówno jedni jak i drudzy są informowani o możliwościach uzyskania profesjonalnej pomocy przez instytucje do tego powołane.

2.5. Problemy trzeciego wieku

W gminie Dobrze, podobnie jak i w Polsce wzrasta liczba osób „trzeciego wieku”, a wśród nich rośnie rzesza schorowanych, niedołączonych ludzi, często wymagających stałej opieki i troski. Przed polityką społeczną państwa staje zadanie zmiany wizerunku osób starszych i umożliwienie im współuczestnictwa w życiu społecznym oraz godną starość. Człowiek w jesieni życia potrafi także dawać, dlatego warto korzystać z jego zdobytego doświadczenia i mądrości życiowej. Należy potraktować tę fazę życia jako czas rozbudzenia nowych zainteresowań i czas spełnienia.

Starość późna, sędziwa to okres w życiu człowieka, w którym występuje obniżenie sprawności psychoruchowej, dlatego wzrasta potrzeba wsparcia i opieki ze strony osób trzecich. A zatem mamy do wyboru dwie możliwości spędzenia swojej jesieni życia – w instytucji bądź w rodzinie.

Uważamy, że pozostawanie w rodzinie oraz aktywność rodzinna stanowi kompensację utraconych ról społecznych oraz wzmacnia więzi emocjonalne ze światem ludzi młodych. Rodzina daje ludziom starym poczucie bezpieczeństwa, sensu życia, wsparcie, pomoc oraz pozwala na zaspokojenie potrzeb nie tylko podstawowych ale przede wszystkim wyższego rzędu a także poczucie użyteczności społecznej i pozwala oczekiwać wzajemności świadczeń.

Ważne jest również wspomaganie i tworzenie nowych świadczeń i usług poprawiających jakość życia osób starszych.

W gminie Dobrze liczba osób w wieku poprodukcyjnym na przestrzeni ostatnich sześciu lat przedstawia się następująco:

Tabela 6. Liczba osób w wieku poprodukcyjnym.

Rok	Liczba mieszkańców ogółem	Liczba osób w wieku poprodukcyjnym			% udział osób w wieku poprodukcyjnym w stosunku do ogółu mieszkańców
		Ogółem	Kobiety	Mężczyźni	
2000	5.851	997	679	318	17,04
2001	5.821	954	650	304	16,39
2002	5.798	953	649	304	16,44
2003	5.808	897	611	286	15,44
2004	5.747	882	594	288	15,35
2005	5.731	911	609	302	15,90

Źródło: dane z Ewidencji Ludności Urzędu Gminy Dobrze

Z powyższych danych wynika, że problem osób starszych dotyczy również naszej gminy i w związku z tym należy podjąć działania na rzecz tej grupy osób.

Rozdział 3.

Analiza SWOT — mocne i słabe strony, szanse i zagrożenia

3.1. Uwagi ogólne

W planowaniu strategicznym stosowane są różne techniki analityczne oraz sposoby dochodzenia do konstruktywnych wniosków. Z uwagi na wagę zagadnienia należy przy tym korzystać ze sprawdzonych metod.

W praktyce najczęściej wykorzystywaną metodą jest analiza SWOT. Skrót SWOT pochodzi od czterech angielskich słów: Strengths (silne strony), Weaknesses (słabe strony), Opportunities (szanse), Threats (zagrożenia). Metoda ta pozwala na ocenę wewnętrznych i zewnętrznych czynników wpływających na rozwój badanej organizacji.

W formie graficznej analizę SWOT można przedstawić następująco:

Tabela 7. Forma graficzna analizy SWOT.

		Uwarunkowania	
		wewnętrzne	zewnętrzne
Wwierany wpływ	pozytywy	Silne strony	Szanse
	negatywy	Słabe strony	Zagrożenia

W prezentowanej tabeli poszczególne określenia oznaczają:

- ∅ silne strony – to pozytywne zjawiska wynikające z samej organizacji (np. wysoki poziom wiedzy kadry, znajomość lokalnych uwarunkowań itp.),
- ∅ słabe strony – to negatywne zjawiska wpływające na ograniczenie szans i możliwości rozwojowych organizacji, na które ma ona wpływ (np. słaba komunikacja wewnętrzna, brak koordynacji działań itp.),

- ∅ szanse – to pozytywne zjawiska, które stwarzają możliwości rozwojowe niezależne od działań organizacji (np. położenie geograficzne),
- ∅ zagrożenia – to negatywne zjawiska wpływające z otoczenia organizacji, niezależne od jej działań (np. niedoskonałość rozwiązań prawnych, konkurencyjność sąsiednich podmiotów itp.).

3.2. Analiza SWOT Gminy Dobre

W oparciu o diagnozę sytuacji społecznej w gminie Dobre można wskazać najważniejsze dla lokalnej społeczności problemy. W takim przypadku bardzo często stosuje się analizę SWOT, która pozwala na określenie deficytów, a co za tym idzie na wyłonienie potrzeb, jest to metoda szans i zagrożeń. Dzięki analizie SWOT możemy określić słabe i mocne strony oraz najważniejsze czynniki zewnętrzne: szanse i zagrożenia.

3.2.1. Mocne strony

- ∅ dobrze rozwinięta sieć handlowa,
- ∅ dobra współpraca z jednostkami samorządu terytorialnego,
- ∅ Biblioteka z bogatym księgozbiorem,
- ∅ Centrum Kształcenia na Odległość na Wsiach dla mieszkańców gminy z zapleczem komputerowym,
- ∅ rozwinięty system oświaty podstawowej i gimnazjalnej,
- ∅ dobra baza sportowa (hale sportowe i stadion),
- ∅ atrakcyjne zasoby historyczno – kulturowe: ważne miejsca związane z Historią Walk Narodowo – Wyzwoleńczych (Pomniki Pamięci Narodowej i Zabytki),
- ∅ działalność Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Dobrem,
- ∅ działalność Gminnego Ośrodka Kultury w Dobrem,
- ∅ dobra znajomość środowiska,
- ∅ oferta skierowana dla inwestorów – tereny pod inwestycje,
- ∅ przywiązanie ludności do terenu zamieszkania,

- Ø czyste środowisko naturalne,
- Ø liczne indywidualne gospodarstwa produkujące zdrową żywność,
- Ø korzystne połączenie względem ośrodków miejskich oraz sieci komunikacyjnej,
- Ø rozwinięta infrastruktura — telefony i wodociągi,
- Ø dbałość mieszkańców o estetykę posesji i wizerunek gminy.

3.2.2. Słabe strony

- Ø mała liczba inwestorów,
- Ø niski poziom przedsiębiorczości,
- Ø mała aktywność i innowacyjność społeczna,
- Ø brak mieszkań socjalnych,
- Ø brak zorganizowanego wolontariatu,
- Ø mała ilość organizacji pozarządowych,
- Ø likwidacja zakładów pracy,
- Ø brak przemysłu,
- Ø import towarów zagrażający funkcjonowaniu małych gospodarstw rodzinnych,
- Ø zbyt mała częstotliwość połączeń autobusowych,
- Ø zbyt mała ilość gospodarstw ekologicznych i agroturystycznych,
- Ø brak wśród rolników wiedzy na temat nowoczesnych metod zarządzania gospodarstwem i alternatywnych form gospodarowania,
- Ø mała ilość imprez o charakterze ponadlokalnym,
- Ø słaba promocja posiadanych zasobów,
- Ø niska świadomość w kwestii istnienia oraz możliwości wykorzystania produktów lokalnych,
- Ø niska świadomość i wiedza ekologiczna mieszkańców,
- Ø niski poziom edukacji i kwalifikacji mieszkańców,
- Ø wyuczona bezradność oraz roszczeniowość postaw,
- Ø wzrastająca liczba ubogich.

3.2.3. Szanse

- Ø tworzenie miejsc, pracy, usługi, pomoc finansowa w funkcjonowaniu nowych miejsc pracy,
- Ø tworzenie kół zainteresowań w szkołach,
- Ø tworzenie systemu stypendialnego dla dzieci i młodzieży,
- Ø współpraca z różnymi specjalistami – stworzenie miejsc konsultacyjnych w gminie,
- Ø likwidacja barier architektonicznych dla osób niepełnosprawnych,
- Ø zapobieganie i przeciwdziałanie marginalizacji społecznej osób zagrożonych wykluczeniem społecznym,
- Ø pomoc w usługach dla osób starszych, schorowanych, wymagających wsparcia w życiu codziennym,
- Ø upowszechnienie różnorodnych form kultury, sportu i rekreacji,
- Ø rozwój wolontariatu,
- Ø uczestnictwo Polski w UE i możliwość korzystania z programów pomocowych, zarówno dla samorządów jak i przedsiębiorców.

3.2.4. Zagrożenia

- Ø małe zainteresowanie rodziców w jaki sposób dziecko spędza czas wolny,
- Ø zubożenie społeczeństwa,
- Ø zwiększające się bezrobocie,
- Ø powstanie chorób – alkoholizm, uzależnienia,
- Ø rozpad rodziny jako podstawowej komórki społecznej,
- Ø pogarszająca się sytuacja w rolnictwie,
- Ø niepewność warunków prawnych i ekonomicznych,
- Ø emigracja wykształconych i przedsiębiorczych osób z terenu gminy,
- Ø zagrożenie wykluczeniem i marginalizacją społeczną,
- Ø brak stabilności prawnej,
- Ø brak zintegrowanych działań w zakresie rozwiązywania problemów społeczności lokalnej.

3.3. Wnioski wynikające z analizy SWOT

Dokonana analiza SWOT wskazuje, które obszary szeroko rozumianej polityki społecznej wymagają długofalowych, perspektywicznych i przemyślanych działań. Istotą problemów społecznych jest to, że podlegają one wielorakim i złożonym powiązaniom pomiędzy sobą. Zaistnienie jednego z nich może wywołać w przyszłości kolejne, powodując w dodatku efekt tzw. sprzężenia zwrotnego. I tak np. problem bezrobocia w krótkim okresie czasu może prowadzić do wystąpienia zjawiska ubóstwa. Ten z kolei w powiązaniu z wyżej wspomnianym bezrobociem rodzi poczucie frustracji i braku perspektyw. Taki stan rzeczy sprzyja wystąpieniu zjawiska alkoholizmu, które jeszcze bardziej pogłębia ubóstwo i utrudnia znalezienie pracy. Alkoholizm może również prowadzić do przemocy w rodzinie. Spatologizowana rodzina nie jest w stanie przekazać pozytywnych wzorców co w konsekwencji prowadzi do pojawienia się następnych pokoleń podatnych na patologie.

Najważniejsza w polityce społecznej powinna być profilaktyka zagrożeń, ponieważ siły i środki na nią skierowane procentują pozytywnymi efektami w przyszłości.

Polityka Społeczna w Polsce, jak i w gminie Dobrze w ostatnich latach uległa przekształceniu pod wpływem przeobrażeń społecznych i gospodarczych. Uznano, że najważniejsze jest tworzenie systemu motywacyjnego do pracy, jednak nie należy bagatelizować zapewnienia bezpieczeństwa socjalnego.

W obecnych warunkach społeczeństwo musi wspierać jednostki i rodziny znajdujące się w trudnej sytuacji życiowej, które własnym staraniem nie są w stanie ich przezwyciężyć. Zatem współodpowiedzialność spoczywa również na samorządzie lokalnym. Realizacji tych założeń służyć będzie opracowana Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych. Pozwala ona stworzyć harmonijny plan rozwoju, przygotować konspekt działań zgodny z wypracowaną wizją, ze szczegółowym podziałem na najważniejsze obszary oraz ich poszczególne etapy realizacji. Pozwolą one przybliżyć nas do wcześniej ustalonych zamysłów.

Rozdział 4. Wizja rozwoju oraz cele główne, szczegółowe i zadania w zakresie rozwiązywania problemów społecznych

4.1. Wizja rozwoju

Wizja rozwoju jest określeniem takiego obrazu gminy, jaki chcieliby osiągnąć jej mieszkańcy. Wizja określa bardzo ogólnie co chcemy osiągnąć. W Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Dobrze zdefiniowano ją w następujący sposób:

GMINA DOBRE PRZYJAZNA I POMOCNA DLA WSZYSTKICH MIESZKAŃCÓW

4.2. Cele główne, szczegółowe i zadania w zakresie rozwiązywania problemów społecznych

Cel główny 1. Działania wspomagające osoby zagrożone uzależnieniami oraz osoby uzależnione i ich rodziny.

Cel główny 2. Stworzenie warunków dla godnego funkcjonowania w społeczeństwie osób niepełnosprawnych i starszych

Cel główny 3. Podniesienie poziomu życia mieszkańców gminy.

Cel główny 4. Przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu — walka z bezrobociem i ubóstwem.

Cel główny 1. Działania wspomagające osoby zagrożone uzależnieniami oraz osoby uzależnione i ich rodziny.

Cele szczegółowe:

- 1) Zwiększenie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych.
- 2) Prowadzenie działalności profilaktycznej i edukacyjnej w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych w szczególności dla dzieci i młodzieży.
- 3) Wspomaganie działalności instytucji i placówek, które mają na celu rozwiązywanie problemów alkoholowych.
- 4) Udzielanie rodzinom, w których występują problemy alkoholowe, pomocy psychospołecznej i prawnej, a w szczególności ochrony przed przemocą w rodzinie.

Zadania:

- 1) Organizacja akcji profilaktycznych i realizacja programów profilaktycznych w szkołach.
- 2) Udzielanie informacji o możliwościach uzyskania profesjonalnej pomocy osobom uzależnionym i współuzależnionym.
- 3) Współdziałanie ze szkołami i różnymi instytucjami, które mogą mieć wpływ na tworzenie właściwego środowiska dla życia w trzeźwości.
- 4) Podejmowanie działań profilaktycznych nakierowanych na środowisko rodzinne.
- 5) Realizacja środowiskowych działań na rzecz ograniczenia spożycia alkoholu.

Odbiorcy:

- dzieci i młodzież ze szkół podstawowych i gimnazjum,
- osoby uzależnione i członkowie ich rodzin,
- społeczność gminy.

Realizatorzy:

- Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych,
- Szkoły,
- Policja,
- Służba zdrowia,
- Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej.

Cel główny 2. Stworzenie warunków dla godnego funkcjonowania w społeczeństwie osób niepełnosprawnych i starszych.

Cele szczegółowe:

- 1) Wspomaganie rodzin, w których żyją osoby starsze i niepełnosprawne w działaniu do zaspokojenia ich potrzeb i utrzymanie ich w środowisku zamieszkania.
- 2) Integracja ze środowiskiem osób starszych i niepełnosprawnych.
- 3) Rozwijanie ofert usług i świadczeń pomocy społecznej dla osób starszych i niepełnosprawnych.
- 4) Podnoszenie jakości oferowanych usług.
- 5) Ułatwianie dostępu osób starszych i niepełnosprawnych do przysługujących im uprawnień.
- 6) Wspieranie aktywności zawodowej osób niepełnosprawnych.
- 7) Wspieranie inicjatyw samopomocowych.
- 8) Pomoc w organizowaniu czasu wolnego i rekreacji dla osób starszych niepełnosprawnych.

Zadania:

- 1) Wspieranie samopomocy rodzin i wolontariatu.
- 2) Prowadzenie usług opiekuńczych i specjalistycznych usług opiekuńczych w miejscu zamieszkania.
- 3) Inspirowanie władz do tworzenia instytucji i organizacji samopomocowych oraz wolontariatu.

- 4) Propagowanie korzystania z ofert ośrodków wsparcia, placówek dziennych służby zdrowia oraz Oddziału Opiekuńczego w Radziejowie.
- 5) Udzielanie pomocy finansowej osobom o niskich dochodach na zasadach określonych w ustawie.
- 6) Rozwój środowiskowych form wspierania osób w wieku podeszłym poprzez świadczenie usług opiekuńczych.
- 7) Rozwój infrastruktury pomocy społecznej niezbędnej w zaspokajaniu potrzeb opiekuńczych i bytowych osób starszych i niepełnosprawnych.
- 8) Likwidacja barier architektonicznych w miejscach i instytucjach użyteczności publicznej.
- 9) Nadawanie charakteru integracyjnego imprezom kulturalno – rekreacyjnym organizowanym w gminie.
- 10) Poprawa dostępu dla osób starszych i niepełnosprawnych dostępu do informacji, dóbr i usług umożliwiających im pełne uczestnictwo w życiu społecznym.

Odbiorcy:

- Osoby niepełnosprawne i starsze oraz członkowie ich rodzin,
- Społeczność gminy Dobrze.

Realizatorzy:

- Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej,
- Szkoły,
- Placówki służby zdrowia,
- Koło Emerytów i Rencistów,
- Inne instytucje.

Cel główny 3. Podniesienie poziomu życia mieszkańców gminy.

Cele szczegółowe:

- 1) Edukacja i rozwój zasobów ludzkich.
- 2) Organizacja czasu wolnego dla dzieci i młodzieży.
- 3) Integracja i aktywizacja środowiska lokalnego.
- 4) Stworzenie systemu współpracy instytucji pomocy społecznej z organizacjami pozarządowymi i innymi instytucjami działającymi na rzecz poprawy jakości życia mieszkańców Gminy.

Zadania:

- 1) Organizacja wypoczynku letniego dla dzieci i młodzieży.
- 2) Rozwój świetlic wiejskich.
- 3) Organizacja zajęć pozalekcyjnych i tworzenie placówek wsparcia dziennego dla dzieci i młodzieży ze szczególnym uwzględnieniem rodzin niewydolnych wychowawczo.
- 4) Organizacja imprez plenerowych.
- 5) Zapewnienie osobom starszym i niepełnosprawnym integracji ze środowiskiem i pełnego uczestnictwa w życiu społecznym.
- 6) Przeprowadzenie szkoleń dla liderów lokalnych, którzy zachęcaliby nieaktywnych młodych ludzi do podejmowania własnych inicjatyw na rzecz społeczności lokalnej.
- 7) Promowanie współpracy międzypokoleniowej poprzez warsztaty i pogadanki np. o historii i tradycjach regionu, nowinkach technicznych itp.
- 8) Stworzenie dla rodzin doradztwa prawnego, pedagogicznego, społecznego, edukacyjnego i psychologicznego.

Odbiorcy:

- społeczność Gminy Dobrze.

Realizatorzy:

- Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej,
- Szkoły,
- Stowarzyszenia i inne instytucje działające na terenie Gminy Dobrze.

Cel główny 4. Przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu — walka z bezrobociem i ubóstwem.

Cele szczegółowe:

- 1) Ułatwienie osobom bezrobotnym i członkom ich rodzin pełnoprawnego udziału w życiu społecznym.
- 2) Przeciwdziałanie marginalizacji osób bezrobotnych i ich rodzin.
- 3) Ograniczanie negatywnych skutków pozostawania bez pracy.
- 4) Wyrównywanie szans na rynku pracy dla wszystkich grup społecznych
- 5) Umożliwienie rodzinom o niskich dochodach pełnego udziału w życiu społecznym.
- 6) Wsparcie, w tym finansowe, osób i rodzin o niskich dochodach.
- 7) Rozwijanie ofert świadczeń dla osób i rodzin ubogich.
- 8) Wspieranie rozwoju kwalifikacji osobowych klientów pomocy społecznej
- 9) Wspieranie inicjatyw społeczności lokalnej w zakresie wspomaganie osób ubogich.
- 10) Ułatwienie dostępu do wypoczynku i rekreacji osobom z rodzin o niskich dochodach

Zadania:

- 1) Budowanie współpracy i wymiana informacji między instytucjami zajmującymi się problematyką rynku pracy takich jak Powiatowy Urząd Pracy, Urząd Gminy w Dobrem, Starostwo Powiatowe w Radziejowie, przedstawiciele pracodawców.

- 2) Szeroko prowadzona polityka informacyjna na temat istniejących form pomocy osobom bezrobotnym i zagrożonym bezrobociem.
- 3) Stworzenie przyjaznego środowiska i wspieranie inicjatyw zmierzających do tworzenia nowych form prowadzenia działalności gospodarczej.
- 4) Pomoc socjalna dla bezrobotnych i ich rodzin.
- 5) Zmniejszanie psychospołecznych skutków bezrobocia:
 - a. praca doradców zawodowych, pracowników socjalnych, psychologów, prawników,
 - b. aktywizacja zawodowa,
 - c. przyuczenie do zawodu,
 - d. szkolenia i reorientacja zawodowa,
 - e. akcje edukacyjne,
 - f. wspieranie samopomocy,
 - g. kluby pracy.
- 6) Działania ułatwiające reorientację zawodową rolników i członków ich rodzin.
- 7) Ułatwienie podjęcia pracy osobom dyskryminowanym, w szczególności poprzez zatrudnienie socjalne.
- 8) Udział w lokalnych, rządowych i unijnych programach dotyczących aktywizacji i reorientacji zawodowej.
- 9) Udzielanie pomocy finansowej osobom i rodzinom o niskich dochodach, na zasadach określonych w ustawie o pomocy społecznej i o świadczeniach rodzinnych.
- 10) Dożywianie dzieci z rodzin ubogich.
- 11) Udzielanie pomocy rzeczowej.
- 12) Opracowanie i wdrożenie procedury motywowania klientów pomocy społecznej do podnoszenia kwalifikacji i rozwiązywania własnych problemów.
- 13) Wdrożenie programu aktywizacji zawodowej, pokonywania bezradności społecznej.
- 14) Organizowanie akcji okazjonalnych wspierających członków rodzin o niskich dochodach.
- 15) Wspieranie wypoczynku dzieci i młodzieży z rodzin ubogich.

16)Udział gminy w lokalnych, rządowych i unijnych programach pomocowych na rzecz osób o niskich dochodach.

Odbiorcy:

- Osoby bezrobotne i członkowie ich rodzin,
- Uczniowie szkół ponadgimnazjalnych,
- Studenci,
- Rolnicy i członkowie ich rodzin,
- Kobiety.
- Osoby i rodziny o niskich dochodach,
- Społeczność gminy.

Realizatorzy:

- Urząd Gminy,
- Powiatowy Urząd Pracy,
- Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej,
- Szkoły,
- Instytucje rynku pracy,
- Przedsiębiorcy.

Rozdział 5. Sposoby wdrażania, monitorowania i finansowania

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Dobrze na lata 2006 — 2018 obejmuje swym zasięgiem czasowym okres dwunastu lat i zakłada ciągłość w realizacji wytyczonych kierunków działań z zachowaniem wymogu wprowadzania niezbędnych zmian dostosowawczych, wynikających z sytuacji ekonomicznej i społecznej.

Cele strategiczne wyznaczone w niniejszym opracowaniu dotyczą najistotniejszych problemów występujących na terenie Gminy Dobrze, mianowicie przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu, uzależnieniom, problematyki osób niepełnosprawnych i starszych oraz kwestii podniesienia poziomu życia mieszkańców gminy.

Opracowana Strategia winna być dokumentem bazowym przy konstruowaniu programów operacyjnych i projektów określających sposób oraz metody realizacji zamierzonych przedsięwzięć.

Wdrażanie niniejszego dokumentu odbywać się będzie przede wszystkim w drodze realizacji projektów. Kolejność realizacji wyznaczana będzie przez dwa główne kryteria:

1. Poziom zaangażowania podmiotów zainteresowanych wdrożeniem projektu (w tym podmiotów zgłaszających projekt),
2. Wielkość dostępnych aktualnie i potencjalnie środków na rzecz realizacji i funkcjonowania projektu.

Monitoring ma na celu zapewnienie prawidłowości i wydajności wdrażanych programów, poprzez zbieranie rzetelnych i wiarygodnych danych na temat programów, realizowanych w ich ramach zadań, porównywaniu ich z założonymi wskaźnikami i ewentualnie na ich podstawie formułowanie zmian w dokumencie Strategii bądź planowania nowych projektów.

Waga zagadnień oraz długoletni okres realizacji strategii musi być na bieżąco monitorowany. Monitorowanie nie tylko zapewni sprawny i zgodny

postęp realizacji programu, ale również umożliwi ocenę zasadności przyjętych celów podstawowych oraz służących jej realizacji działań.

Rzeczywistość społeczna jest obszarem, gdzie procesy zachodzą w sposób niezwykle dynamiczny i dlatego dokument ten musi mieć wbudowane mechanizmy pozwalające na ewaluację osiąganych wyników i korektę wyznaczonych zamierzeń.

Monitorowanie umożliwi zatem:

- bieżącą ocenę realizacji programów i zadań oraz osiągania celów,
- prognozowanie ewentualnych zmian warunków realizacji,
- dokonanie bieżących korekt i poprawek,
- podjęcie działań zabezpieczających i naprawczych,
- informowanie społeczności lokalnej o uzyskanych wynikach.

W praktyce najistotniejszym elementem systemu monitoringu powinno być zapoczątkowanie cyklicznych spotkań poświęconych rozwiązywaniu problemów społecznych a organizacja prac w ramach tych spotkań polegać by mogła na działaniu stałego zespołu koordynującego — monitorującego.

Za realizację projektów oraz przygotowanie nowych przedsięwzięć w ramach każdego z obszarów odpowiedzialny byłby powoływany osobiście koordynator, wyłoniony z grupy osób zajmujących się merytorycznie daną dziedziną w ramach danego pola problemowego. Proponowana, przykładowa struktura działania w ramach tychże cyklicznych spotkań jest na tyle elastyczna, że pozwala na powoływanie kolejnych zespołów problemowych w zgodzie z aktualnymi i prognozowanymi potrzebami społecznymi gminy.

Zmieniające się potrzeby społeczne tak w czasie jak i pod wpływem różnych czynników wymuszają stałe aktualizowanie Strategii. Realizacja winna być monitorowana na bieżąco, a wnioski wdrażane do programów.

Jednym z warunków realizacji celów zawartych w Strategii jest jej finansowanie. Przewiduje się następujące źródła finansowania proponowanych działań:

- środki własne pochodzące z budżetu gminy finansowane z jej dochodów;
- środki przekazane gminie z budżetu państwa (dotacje);
- możliwe do pozyskania środki funduszy krajowych (Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych);

- środki pochodzące z funduszy pomocowych Unii Europejskiej (Regionalny Program Operacyjny, Program Operacyjny „Kapitał ludzki”);
- środki w ramach Poakcesyjnego Programu Wsparcia Obszarów Wiejskich.

Cele i zadania ujęte w strategii aby mogły być zrealizowane i przyniosły oczekiwane rezultaty, potrzebna jest praca nie tylko wymienionych w strategii realizatorów, ale przede wszystkim tych, do których strategia jest adresowana.

Kształtowanie świadomości społecznej odbywa się wielotorowo poprzez szeroki dostęp do informacji, poradnictwa i doradztwa. Prowadzona działalność edukacyjna i informacyjna pozwala społeczeństwu dostrzec problem, zmieniać swoją świadomość i spojrzenie, a tym samym nie bagatelizować problemów społecznych.

Realizacja zadań odbywać się będzie w ciągu najbliższych dwunastu lat, a ich powodzenie zależy od ścisłej współpracy realizatorów i odbiorców strategii, sytuacji w gminie oraz środków finansowych, które zostaną przeznaczone na ich urzeczywistnienie. Członkostwo Polski w strukturach Unii Europejskiej stwarza możliwości pozyskiwanie dodatkowych środków w formie dotacji lub wspomaganie konkretnych programów.

Przewodniczący Rady

Piotr Depta